

Jean Baudrillard - door Kerstin

01-03-2023 | Bron:

<https://www.expertisecentrumbuitenpromoveren.nl/Jean-Baudrillard-door-Kerstin>

"We kijken liever naar beelden van gebeurtenissen die nooit hebben plaatsgevonden dan te accepteren dat iets gewoon niet is gebeurd." Wat een geweldige uitspraak van columnist Merel Bem in de Volkskrant van 8 april 2023 over door AI-geproduceerde foto's rond onder meer de arrestatie van Donald Trump. En dat deed me direct denken, maar tegelijk ook weer niet, aan de simulacra van Jean Baudrillard.

Grote kans dat u nog nooit heeft gehoord van de Media Literacy Index. Deze rangschikking is het resultaat van een jaarlijkse meting naar welke Europese landen het grootste potentieel hebben om de negatieve impact van nepnieuws en desinformatie te weerstaan. Variabelen waarop wordt gescoord zijn de kwaliteit van het onderwijs, de vrije media en het hoge vertrouwen onder mensen.

Van de 41 onderzochte landen bungelen Noord-Macedonië (35e), Bosnië en Herzegovina (34e), Albanië (33e), Montenegro (32e) en Turkije (31e) met hun veerkrachtpotentieel tegen nepnieuws onderaan. De top is een vrijwel geheel Scandinavisch onderonsje, met respectievelijk Finland (1e), Noorwegen (2e), Denemarken (3e), Estland (4e), en Zweden (5e).

Enig idee op welke positie Nederland staat, met medelanders die overtuigd zijn van satanische baby moorden in Bodegraven, omvolkingstheorieën, en maar liefst ruim twintig procent van de Nederlanders dat denkt dat een kleine, geheime groep mensen stiekem alle belangrijke beslissingen in de wereldpolitiek neemt? Het valt mee, op plek 8.

De Franse filosoof Jean Baudrillard introduceerde de term simulacra in zijn boek *Simulacres et simulation* (1981). De term simulacrum heeft betrekking op een kopie zonder origineel. Baudrillard gebruikte de term om de moderne realiteit te beschrijven waarin kopieën van objecten, personen en gebeurtenissen de primaire referentie vormen in plaats van de echte versie.

Denk aan een 3D-model van een echte stad, een virtual reality-ervaring van een prehistorisch landschap, of een videogame die het leven van een astronaut nabootst. Volgens Baudrillard wordt de wereld omringd door simulacra die vervormen, verdoezelen en vervangen wat werkelijk is. Nu gaan simulacra niet over complotten. Maar er is een interessante link met kunstmatige intelligentie in toepassingen zoals deepfakesoftware zoals ChatGPT en DALL-E.

Die overigens niet, zoals Baudrillard schetste, een afspiegeling zijn van een origineel object of werkelijkheid, maar een vervorming. Weliswaar nog steeds op basis van

bestaande werkelijkheden (plur.), maar deelgebieden zoals machine learning en deep learning zijn al ver(der) gevorderd in het ontwikkelen van kunstmatige intelligentie die creatief kan zijn.

Onderzoekers hebben verschillende algoritmes ontwikkeld waarmee computers kunstwerken, muziek en film kunnen creëren die aan menselijke standaarden voldoen.

Neem alleen maar de foto Pseudemnesia - the Electrician. Daarmee won fotograaf Boris Eldagsen begin maart de Sony World Photography in de categorie 'Creative, Open Competition'. Gemaakt door/met AI. Hoewel er momenteel geen AI is met volledige creatieve autonomie, lijken er hoogstwaarschijnlijk in de nabije toekomst AI's te zijn die de creativiteit van mensen kunnen benaderen.

And beyond... In elk geval voldoende potentie om mensen als Elon Musk en Steve Wozniak de alarmbel te laten luiden over de snelle ontwikkeling van AI. ChatGPT weet overigens desgevraagd prima wat Baudrillard hiervan zou vinden: "Jean Baudrillard zou waarschijnlijk verontrustend [sic!] zijn over deepfakes en waarschuwen dat ze een laatste stap in de versmelting van het werkelijke en het virtuele zijn, waar de waarheid vaak de dupe van is. Hij zou waarschijnlijk zeggen dat deze technologie een bedreiging vormt voor de kwetsbaarheid van onze maatschappelijke en politieke structuren en dat we ernaar moeten streven om het te beveiligen." Het aantal complottheorieën zou zomaar exponentieel kunnen toenemen.

Bron: Expertisecentrum Buitenpromoveren. PDF gemaakt op basis van de volledige blogpagina.